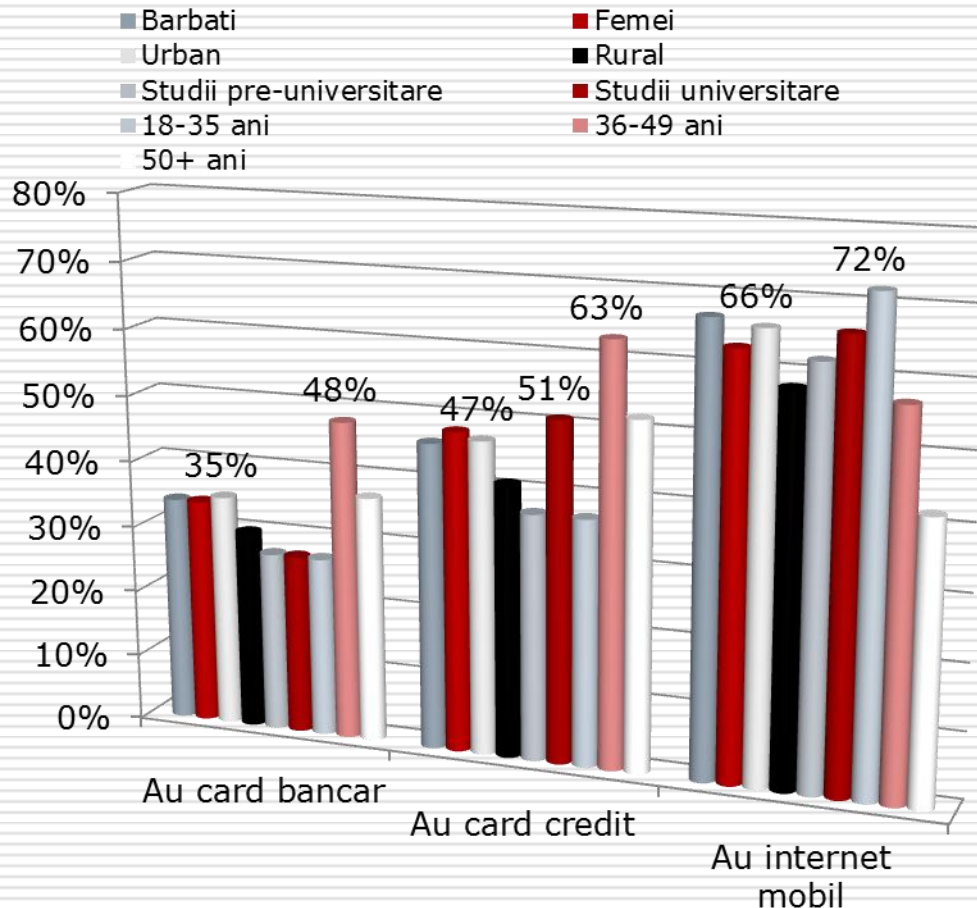

Bani, datorii și dorințe

14 Noiembrie 2013
Vintilă Mihăilescu, sociolog

Context general

- ❑ Încredere scăzută în instituții (13% încredere în bănci)
- ❑ Asumare scăzută a riscului
- ❑ Cultură financiară redusă, dar încredere comparativ ridicată în propriile cunoștințe, combinată cu o teamă mai mare de eșec. Imagine de sine supra-dimensionată
- ❑ Atitudini ambivalente față de bani și valori materiale
- ❑ Atitudini ambivalente față de datorii: unu din trei români ar prefera să nu aibă de loc datorii, 50% reușesc să economisească, dar numărul datornicilor a crescut cu 15% în ultimii trei ani
- ❑ *Piața dorinței*: consum compulsiv (dar în scădere)
- ❑ Piața neagră: aproximativ 30% din PIB
- ❑ Acces în creștere rapidă la internet și tranzacționări

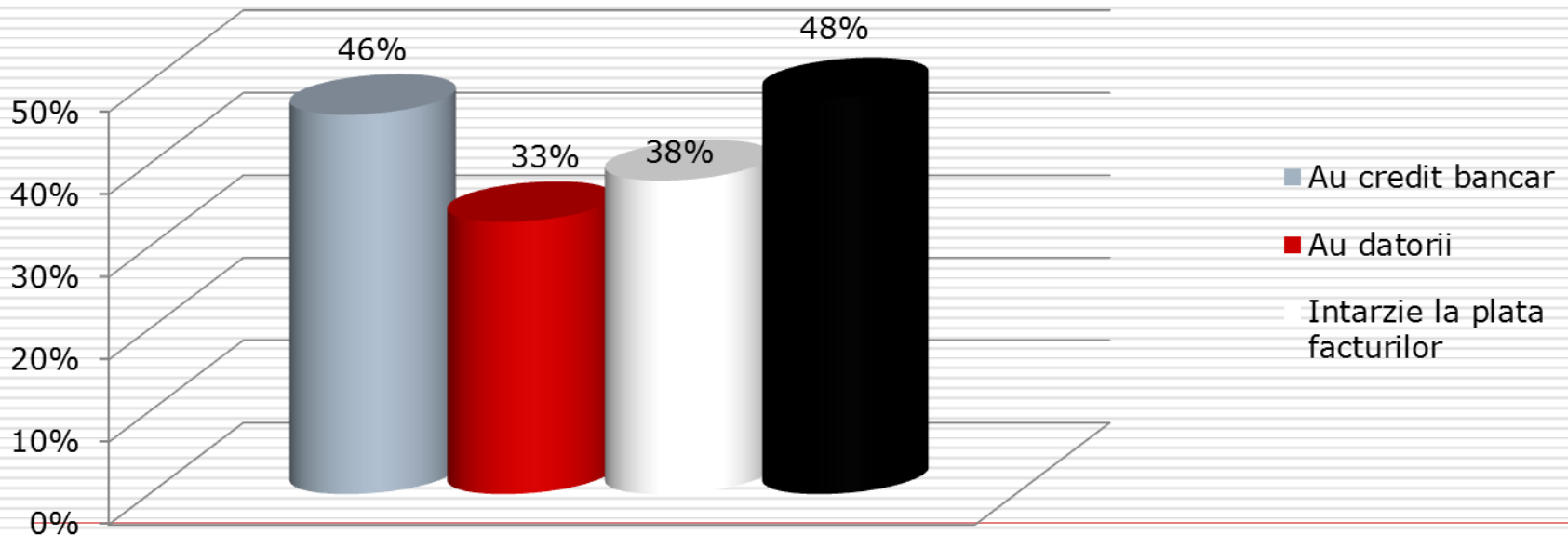
1 Dotări

- **71% au card bancar, în mod special cei cu studii superioare din mediul urban**
 - **34% au card de credit, dintre aceștia cei mai mulți fiind cei cu studii superioare din mediul urban**
 - **65% au internet mobil, cu precădere tinerii din zonele urbane**
- **NOTĂ: populația de referință este aceea a persoanelor cu acces la internet !**

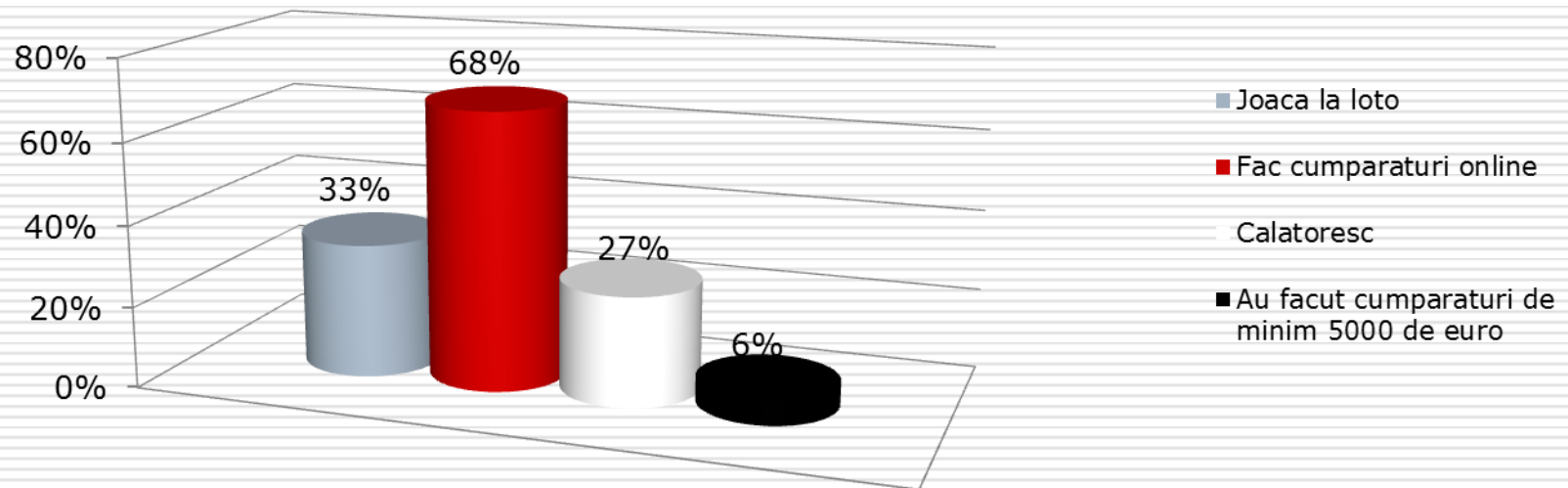
2 Credite și datorii

- ❑ **46% dintre români au făcut un credit bancar; cei mai mulți sunt cei cu vârste între 36-50 de ani, cu studii superioare**
- ❑ **1 din 3 români are datorii; în general, datornicii sunt mai degrabă cuprinși între 36 și 50 de ani și au studii superioare**
- ❑ **38% dintre români întârzie plata facturilor, bărbații ușor mai puțin decât femeile**
- ❑ **48% dintre români au făcut împrumuturi de la rude; dintre aceștia, cea mai mare parte o reprezintă femeile, iar cei mai puțini sunt cei trecuți de 50 de ani**

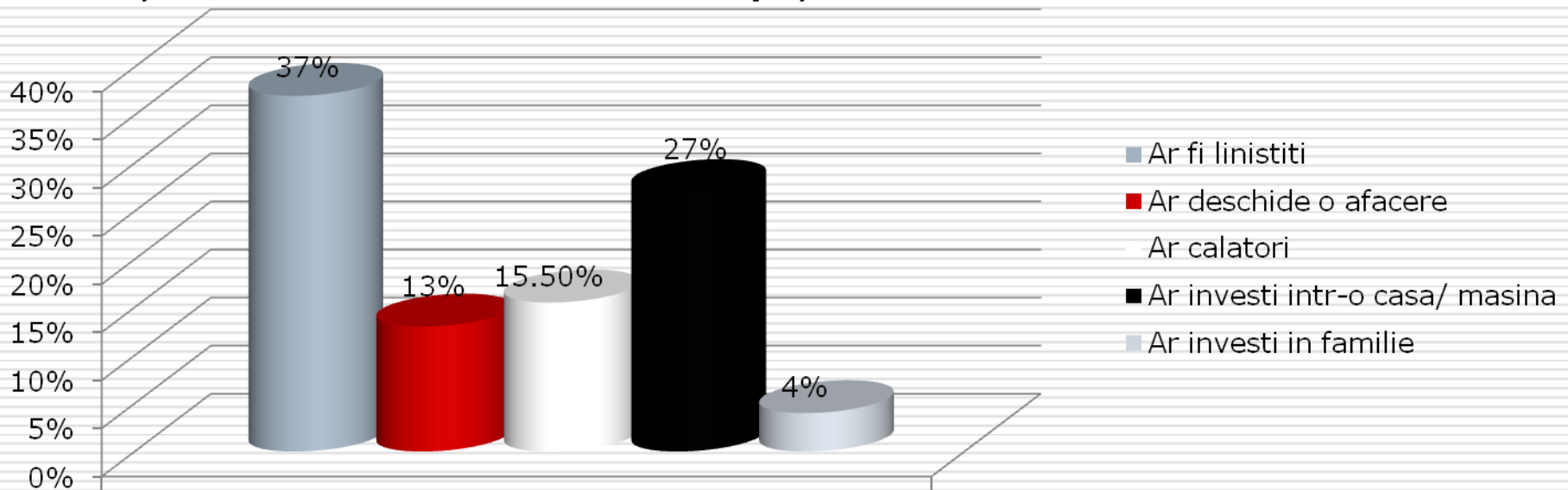
3 Stil de viață

- **33% joacă la loto, cei mai mulți fiind bărbați din mediul urban**
- **68% au făcut cumpărături online, în mod special cei cu studii superioare**
- **27% au călătorit în străinătate; cu precădere au fost persoanele cu studii superioare din mediul urban**
- **Doar 6% au făcut cumpărături de minim 5.000 de euro anul acesta;**

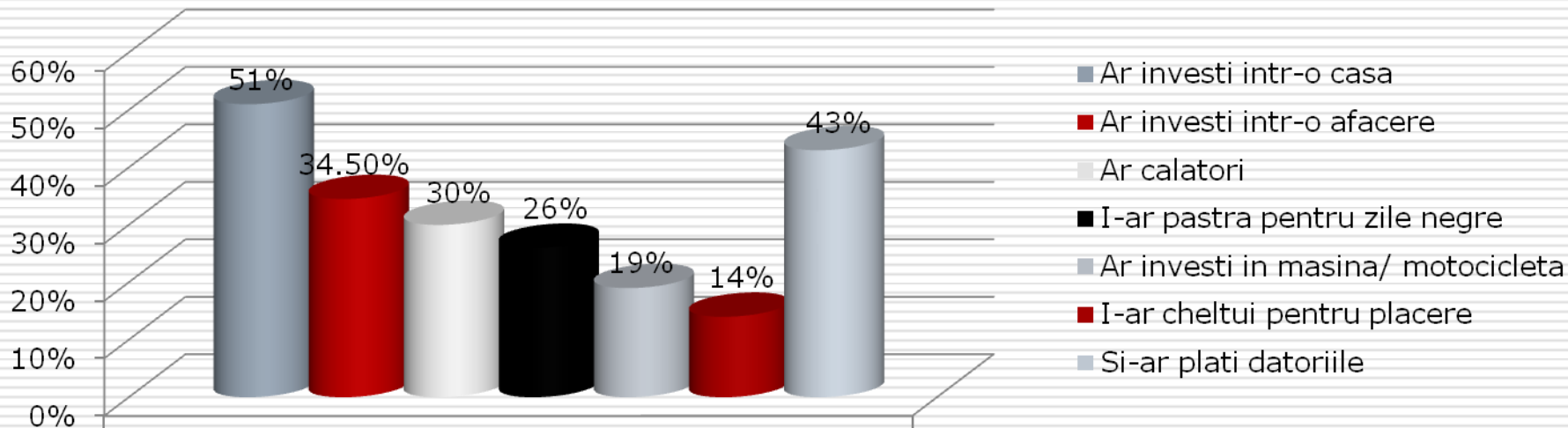
4 Ce ar face dacă ar scăpa de datorii?

- **Dacă ar scăpa de datorii, cea mai mare parte a românilor ar sta pur și simplu liniștiți (mai ales cei mai în vârstă); restul ar investi într-o casă/mașină, ar călători în străinătate și/sau ar investi într-o familie;**
- **Apetitul pentru investiția în casă sau afaceri scade cu vârsta, nu însă și dorința de călătorii**
- **Călătoriile sunt specifice mai degrabă celor cu studii universitare**
- **Dorința de a investi într-o afacere este puțin mai ridicată în zonele rurale!**

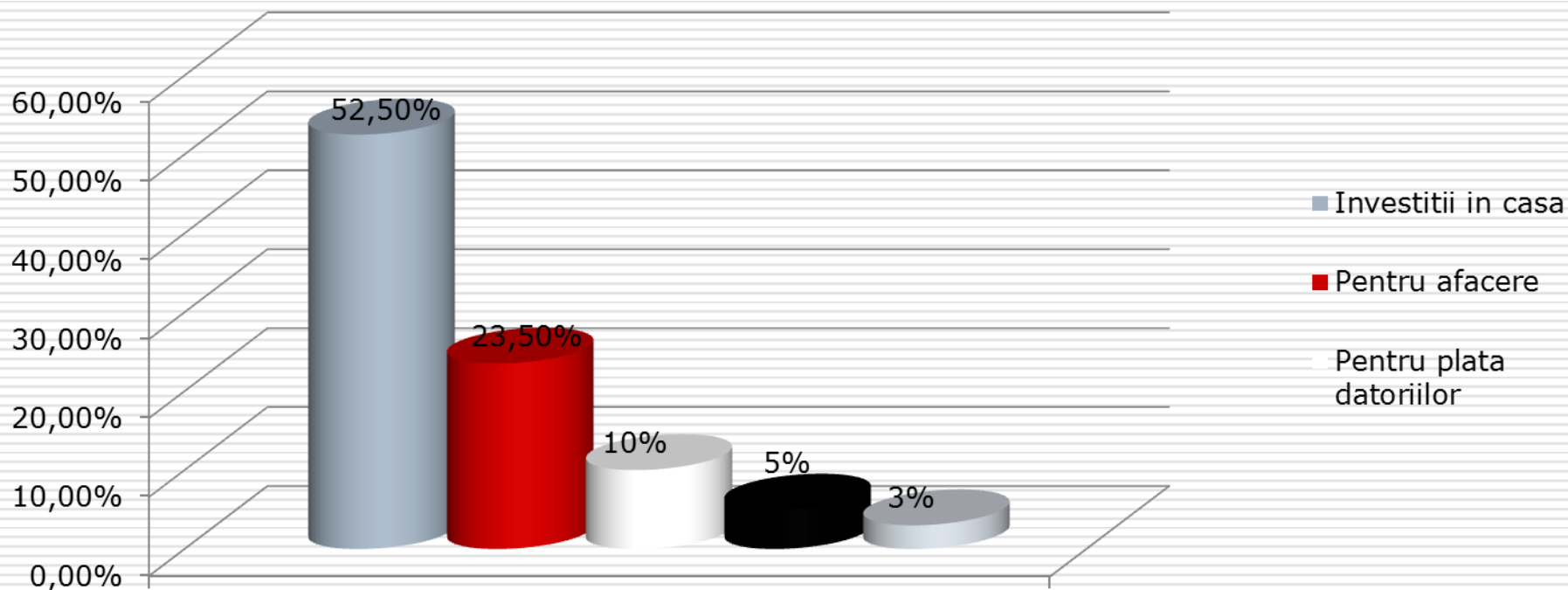
5 Dar dacă ar câștiga la loto ?

- ❑ În cazul unui câștig la loto, 51% ar cumpăra o casă/ar face amenajări în casă, 34,5% ar investi într-o afacere, 30% ar călători, 26% i-ar păstra pentru zile negre, 19% ar investi într-o mașină/motocicletă, iar 14% i-ar cheltui pentru plăceri personale
- ❑ 43% și-ar plăti în primul rând datoriile
- ❑ Femeile din mediul urban cu studii superioare sunt mai interesate de călătorii
- ❑ Cei cu studii superioare sunt mai puțin dispuși să-și plătească datoriile
- ❑ În ceea ce privește amenajările casei, cele mai interesate sunt femeile din mediul rural

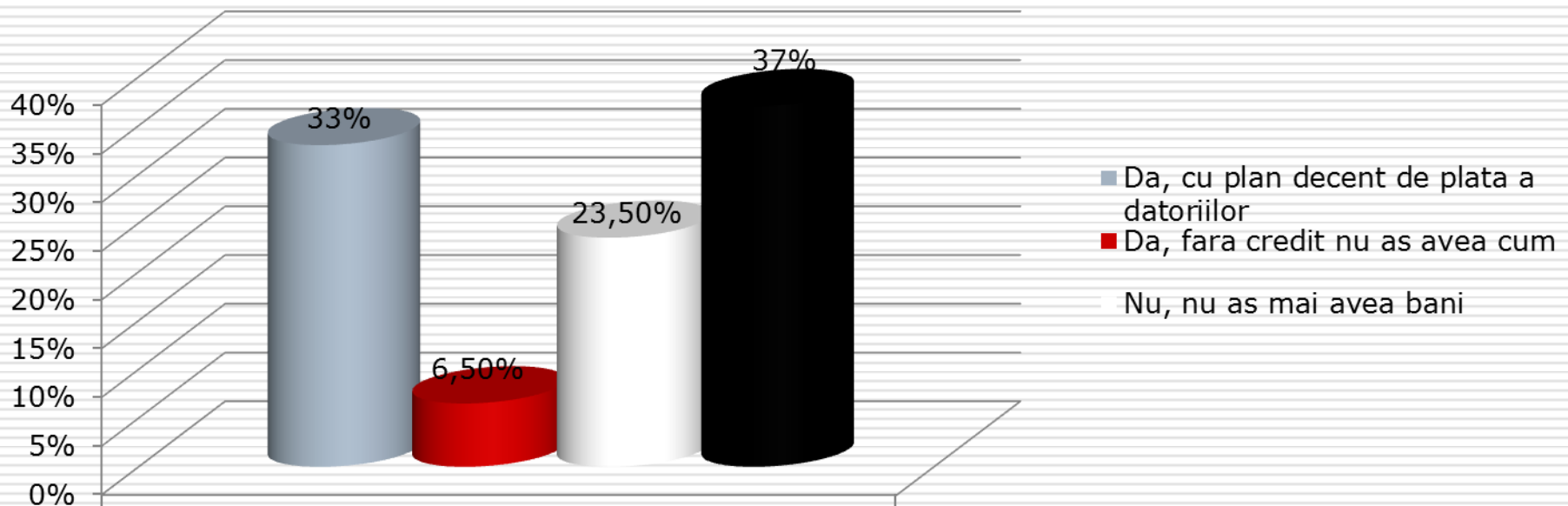
6 Ce i-ar face să-și ia un credit ?

- **Principalele motive legate de obținerea unui credit sunt investițiile în casă/mașină (53%, mai degrabă femei din urban și cu studii superioare) și investițiile în afaceri (23,5%, mai degrabă bărbați din mediul rural și cu studii medii)**
- **Plata datoriilor, aparatele de uz casnic și călătoriile reprezintă nevoi secundare**

7 Cum se împacă dorințele cu datoriile ?

- **40% din români consideră că își pot realiza dorințele chiar și dacă au datorii (dintre care 33% cu ajutorul unui plan decent de plată a datoriilor), pe când peste 60% consideră sau că nu ar mai avea bani (23,5%) sau că datoriile reprezintă un stres prea mare (37%)**
- **Datoriile sunt un stres în primul rând pentru femeile din zone rurale; cei optimiști, care consideră că își pot realiza dorințele și având datorii, sunt mai degrabă bărbați din zonele urbane**

8 Îndrăzneți și prudenți

- **66% din români (cu precădere femeile) ar prefera o prăjitură azi, și nu două, dar mâine; 49% ar prefera o slujbă sigură, chiar dacă mai prost plătită uneia bine plătite dar mai nesigură - mai ales persoanele mai în vârstă**
- **ÎNDRĂZNEȚUL: acceptă riscul și calculează pe termen mai lung. Reprezintă 15% din populație**
- **PRUDENTUL: evită riscul și consideră că "ce-i în mână nu-i minciună". Reprezintă 32% din populație**
- **Dacă femeile sunt relativ mai "prudente", aceste tipuri nu depind semnificativ de caracteristici sociale, fiind mai degrabă particularități psihologice, individuale**

9 Datornicii stresați, cei senini și marii datornici

- **DATORNICII STRESAȚI (30% dintre datornici): mai degrabă femeie, până în 50 de ani, mediul urban, studii universitare**
- **DATORNICII SENINI (34% dintre datornici): până în 50 de ani, urban, studii universitare**
- **MARII DATORNICI (12%; au credit bancar + datorii + întârzieri la plăți + împrumut la rude): în general femei (de două ori mai mult decât bărbați), urban, până în 50 de ani și cu studii universitare; 60% dintre ei joacă sistematic la loto...**

10 Antreprenori, domestici, hedoniști și calculați

- ❑ **DOMESTICII** (și-ar cumpăra o casă sau o mașină, și-ar amenaja casa sau ar întemeia o familie – 65%): în primul rând femei, între 18-35 de ani, din mediul urban
- ❑ **HEDONIȘTII** (ar călători sau ar cheltui pentru plăcerea proprie – 38,5%): mai degrabă femei, urban, între 18 și 35 de ani și cu studii universitare
- ❑ **ANTREPRENORII** (ar investi într-o afacere – 34%): mai degrabă între 18-35 de ani, urban, studii universitare
- ❑ **CALCULAȚII** (ar păstra banii pentru zile negre sau ar avea grijă să-și plătească mai întâi datoriile – 59%): mai degrabă femei, tineri și cu studii universitare

11 Concluzii

- **Credite și datoriile fac mai ales cei între 36-50 de ani, cu studii superioare**
- **În situația de datornici, o treime sunt "stresați", dar o treime rămân "senini" dacă au "un plan decent de plată a datoriilor"**
- **Procentul de 12% de "mari datornici" este alarmant!**
- **Principalele dorințe care alimentează cheltuielile sunt legate, în ordine, de casă și familie, călătorii și antreprenariat (mai frecvent printre tinerii cu studii superioare din urban)**
- **O dinamică generațională intensă: cele mai frecvente și semnificative diferențe la întrebările chestionarului au fost în funcție de vârstă**
- **Dorințe și atitudini contradictorii: *și sătul, și cu slana'n pod***
 - **Românii au o cultură financiar-economică foarte scăzută dar, mulțumiți de ei înșiși, și-o supra-evaluează, fiind însă totodată comparativ mai stresați de riscurile posibile**
 - **Sunt mai degrabă prudenți, nu le plac datoriile – iar când totuși le fac, sunt mai degrabă buni platnici –, dar „cad în ispită” cu ușurință și se îndatorează**
 - **Dacă ar câștiga niște bani, ar dori să se bucure de ei, dar și să-i păstreze pentru zile negre**